

**ARCHEO
LOGISCH
MUSEUM**
HAARLEM

Voorleesverhaal: De verloren schoen

Er was eens...

Er was eens een meisje dat Neeltje heette. Ze woonde met haar mamma Kaat in Haarlem. Neeltje had een opa, hij heette Job. Opa noemde haar "Neeltje van Kaat". Vroeger woonde opa ook in de stad, in een huis met een grote tuin. Achter in die tuin, bijna verstopt onder de bessenstruiken, stond een tuinhuis met een dak van mos. Daarin had opa zijn 'bewaar-museum' gemaakt.

Daar bewaarde hij 'de belangrijke en de mooie dingen'. De dingen die je nooit weggooit! Dingen die hij gevonden had in de tuin, of op zolder, of die hij had meegenomen van een ver land over zee, of spulletjes die hij gekregen had van zijn eigen opa! "Dat zijn de leukste dingen, zei hij, want die dingen hebben een verhaal." En Neeltje wist dat opa gelijk had. Zij luisterde graag naar opa's verhalen.

Opa, de strandjutter

Nu woont opa Job niet meer in de stad maar dicht bij zee. Dat vond hij het fijnst. Want heel lang geleden was hij een zeeman geweest. "Varen over de oceaan en dan 's avonds juttten langs het strand, dat is pas mooi," zei hij. Opa was ook een echte strandjutter.

Weet jij wat een strandjutter is? Dat is iemand die op het strand zoekt naar dingen. Dingen die uit de zee op het strand zijn aangespoeld.

Opa bewaarde de mooie of leuke of gekke dingen die hij daar vond. Want bij zijn huisje aan de zee had hij een nieuw museum gemaakt. "Wat bewaar je dáár allemaal?" had Neeltje hem gevraagd.

Dromen over schoenen?

Het meest hield opa van schoenen. Alle schoenen die opa Job op het strand vond, nam hij mee. Hij hing ze in zijn tuintje aan de schutting. Alleen de allermooiste schoenen legde hij binnen in het kleine kamertje. Dat is mijn "schoenenmuseum", zei hij. Hij zat daar uren en droomde dan over de mensen die vroeger misschien op die schoenen hadden gelopen. Neeltje vroeg aan opa hoe dat dan ging.

"Je kunt overal over dromen, áls je het maar wil," zei opa tegen Neeltje. Ja dat wist Neeltje ook wel. Dat je ineens heel goed kan fietsen bijvoorbeeld. Of misschien wel paardrijden op een groot wit paard.

Stijn uit haar klas had laatst gedroomd dat hij met een leeuw had gevochten. Zijn moeder had daar over voorgelezen. Maar hoe kan je nu over schoenen dromen?, dacht Neeltje. Misschien dat ze gaan dansen? Of dat je er heel hard mee kan rennen of misschien wel heel ver mee kan lopen?

Vakantie

Nu is het vakantie en Neeltje logeert bij opa. "Neeltje waar zit je!" "In het museum opa. Ik kom zo!"

Buiten zit opa. Hij trekt zijn laarzen aan. Hij praat een beetje tegen zichzelf. "Mooi weertje voor een jutters tochtje – heldere hemel – veel wind," mompelt hij. Ideaal weertje dus.

“Hier ben ik, wat is er?” Neeltje komt eraan en ziet opa’s laarzen. “Ga je op het strand jutteren opa Job, mag ik mee?” “Natuurlijk mag jij mee JUTTEREN Neel van Kaat, lacht opa. Neeltje moet ook lachen. “Joepie! Opa van Neel van Kaat,” lacht Neeltje. “Maar eerst even mijn laarzen aantrekken, wacht je op me?”

Schelpen en wolken

Even later lopen ze langs de branding. De tranen springen in Neeltjes ogen van de wind en de zandkorreltjes. “Lekker die zoutige lucht”, zegt ze heel flink.

Opa knijpt haar even in haar hand. Hij denkt aan zichzelf toen hij net zo oud was als Neeltje. Toen liep hij met zijn eigen opa over het strand. Hé, een mooie schelp denkt Neeltje en ze bukt om hem op te rapen. “Welke kleur vind je vandaag het mooist?”, vraagt opa.

Iedere dag kiest Neeltje een andere kleur schelp om te verzamelen. “Bruin met en zonder strepen. En dit is de grootste van vandaag.” Ze steekt hem in haar zak.

Dan ziet ze de wolken, die in de verte komen aandrijven. Ze veranderen telkens van vorm. Die ene lijkt wel een draak die alsmaar groter wordt. Het lijkt wel of hij naar haar kijkt. Nu geeft hij haar zelfs een knipoog. Kan dat wel? “Ken jij die draak?”, zegt opa plotseling. Neeltje kijkt opa vragend aan. “Hij knipoogde toch naar je?” zegt opa. “Zag jij dat ook opa? Is die draak dan echt? Zijn wolkendrakten echte draken? Of zijn het alleen droomdraken? Zijn dromen soms ook echt waar?” Hé, nu heeft ze het toch gezegd over die dromen.

“Ach kindje”, zegt opa, “dromen en sprookjes, het is allemaal hetzelfde. Wie ze bedenkt mag zelf ook bedenken of ze echt zijn. Soms zijn ze dus misschien wel echt en soms ook weer niet, denk ik.” Daar moet Neeltje even over nadenken. Ze kijkt weer naar de draak. Hé, weg is de draak. Hij is veranderd in een grote vliegende vis.

Jutten

“Maar kom kind, we moeten opschieten, er komen steeds meer wolken aan. Het gaat straks regenen”. En Neeltje en haar opa draaien zich om en lopen stevig door. Het is harder gaan waaien en er komen nu hoge golven aanrollen. Die klappen met veel gespat op het strand neer. Opa en Neeltje moeten telkens opzij springen. Er liggen ook veel schelpen en scheermesjes op het strand. Als je er op trapt hoor je ‘krak, krak, krak’. Neeltje kijkt achterom naar haar voetstappen. De golven spoelen ze telkens weg. Het lijkt wel of de golven de voetstappen opeten.

Daar komt weer een grote golf aan. En dan zien ze het tegelijkertijd: Boven op die nieuwe golf komt iets aanzeilen. Het lijkt wel een stuk rond bruin hout. “Gelukkig toch nog iets te jutten,” roept opa. “Dat werd tijd! Pas op kind,” zegt hij dan. “Daar komt nog een golf aan.” En na die golf komt weer een derde. Bijna kunnen ze het hout niet meer zien. Dan wordt de zee even rustiger en Neeltje rent er met veel gespetter naar toe. “Opa, “ roept ze, “het voelt zo glibberig aan, help eens!”

Flessenpost

Opa vangt het ding nog net op als het uit Neeltjes handen glijdt. Het bruine ronde ding is geen stuk hout het is van glas! "Neeltje van Kaat, dit is een belangrijk ogenblik! De zee heeft ons een ...fles..... gestuurd!"

Opa kijkt er heel streng bij. Het lijkt wel op hij een toespraak houdt, denkt Neel. Ze begint in haar handen te klappen. Dat hoort zo bij toespraken. Weer spoelt er een nieuwe golf aan. Lachend lopen ze snel hand in hand verder het strand op. Opa houdt de fles goed vast. Hij kijkt er een beetje dromerig naar. Hij lijkt er ook heel blij mee, alsof het een mooie bruine gestreepte schelp is. Neeltje kijkt met een vies gezicht naar de modderfles. Soms snapt ze opa niet helemaal. Hoe kan hij nou zo blij zijn met een vieze fles!

Dan zien ze een kuil in het zand. Neeltje ploft er met een grote sprong in neer. "Laten we hier even gaan zitten. Ik heb gezien dat er iets in de fles zit. Zal het een brief zijn? Dat hoor je wel eens vaker. Mensen doen een brief in een fles en gooien die dan in zee. De golven brengen de fles naar een andere plaats."

"Ha, ha, lekker handig, dan hoeft er geen postzegel op", lacht opa. Er zit een kurk in de fles. Als opa het zand goed heeft weggeveegd, probeert hij de kurk eraf te halen. Dat gaat niet makkelijk. De kurk zit muurvast. "Gelukkig hebben opa's altijd een zakmes bij zich," zegt Neeltje. En ja hoor, opa haalt zijn mes al te voorschijn. Hij prutst net zo lang tot de kurk eruit floept. Ze kijken in de fles en daar zien ze een opgerold stukje papier. Met zijn pink draait opa het papiertje handig uit de hals van de fles. Het is een kartonnen kaart. Er staat iets op geschreven.

Nog een museum

Met veel moeite kan opa de letters nog net lezen. *Groeten uit Haarlem van Jeroen. We hebben hier een heeeel mooi huis gezien. Het staat op de voorkant van deze kaart. Er zitten twee trappen op het dak. Ga zelf maar eens kijken. Nou doe!* van Jeroen.

Uit de fles was een ansichtkaart gekomen. Er stond een foto op van een gebouw. Het dak leek echt op twee trappen. Tegen de muur hingen beelden van koeien en schapen

"Hé opa, ik weet waar dat gebouw staat. Midden in de stad bij de markt. Wij zijn er wel eens geweest. Je kan met een klein trappetje de kelder in. Ben jij daar wel eens geweest? Er is daar ook een museum."

"Ach dat is leuk, dan mag jij deze kaart hebben. Ben er zuinig op. Maar de fles zet ik in mijn eigen museum. Ik ben trouwens wel benieuwd wie die Jeroen is," mompelde opa. "Maar kom, we moeten nu echt opschieten. We hebben het nog druk want de bloembollen moeten ook nog de grond in. Als het vannacht gaat vriezen wordt de grond te hard, dan kan ik geen gat meer graven. Help je straks even mee Neeltjekind?"

De vondst

Een uurtje later zijn ze druk bezig in de tuin. Neeltje wil wel alle bollen tegelijk in de grond zetten. De plaatjes op de bloembollenzakjes zijn prachtig.

"Laten we eerst maar een gat voor de tulpen graven," zegt opa. "Ik wil er tien bij elkaar zetten, een beetje diep zodat ze niet kunnen bevriezen straks".

Lekker diep en groot maken ze een rond gat. Als ze bijna klaar zijn zegt opa plotseling: "Wacht even Neel". Hij gaat op zijn knieën voor het gat zitten en kijkt strak naar beneden. Met zijn neus raakt hij bijna de aarde.

"Wat zie je opa?" Opa zegt niets maar steekt beide handen in het gat en haalt dan iets naar boven. Het is modderig. Het heeft een rare vorm en is vooral heel vies. "Blil", Neeltje steekt haar tong uit. "Wat een vies ding," denkt ze maar ze zegt het niet hardop, want opa lijkt er heel erg blij mee. Hij kijkt of er een wonder gebeurd is. Dan begint hij blij te lachen en zegt: "Alweer een schoen, hoe is 't mó-ge-lijk!" Neeltje kijkt opa verbaasd aan. Ze denkt: een schoen? Nou ja opa zal wel weer gelijk hebben. Eerst maar wachten tot het is schoongemaakt. En als het echt een schoen is, welk verhaal zal opa hier dan over kunnen vertellen? Even zijn ze allebei de bolletjes vergeten.

Wel meer dan honderd jaar

Het is nu uren later. Ze hebben alle bloembollen nog in de grond kunnen poten. Neeltje is al in bad geweest. Opa Job en zij drinken een beker chocolademelk. "Hé gezellig zo," denkt Neeltje.

"Tjonge, tjonge", zegt opa, "tjonge, tjonge, tjonge. Neeltje van Kaat, het is vandaag een echte geluksdag: eerst vinden we een bijzondere fles met een kaart erin en dan ook nog een echte leren schoen. Hij ligt nog in het water, ik ga hem nu verder schoonwassen. Neeltje snapt niet goed waarom opa dat rare bruine stukje leer zo mooi vindt, maar opa zegt. "Let maar op, ik zal de schoen weer heel mooi maken en dan leg ik hem in mijn schoenenmuseum. Daar liggen nog meer speciale schoenen. Grote en kleine. Van grote en kleine mensen," zeggen ze tegelijk. Maar deze is toch anders, dat voel ik; dit stappertje is heeeeeeel erg oud." Nu denkt opa na. Er zitten opeens allemaal streepjes op zijn voorhoofd: denkrimpeltjes.

"Eenhonderd jaar opa?" raadt Neeltje.

Opa kijkt haar aan: "Misschien wel vier keer honderd jaar of vijf of zes keer honderd jaar kindje, dat zou ook nog wel eens kunnen." De schoen ligt nog steeds voor hen in het teiltje water. Dan slaat de klok negen keer.

"Negen uur al, nu snel naar bed jij! Ga maar heerlijk dromen. Morgen kijken we wel verder."

Het was een lange, mooie dag geweest. Neeltje loopt naar het fijne grote logeerbed. Ze heeft de bruine schelp met streepjes in haar hand. Ze legt hem bij de andere bruine schelpen op het tafeltje.

"Mooie schelp," zegt opa, "en nu maar lekker slapen." En hij stopt haar stevig in, onder het grote dekbed.

De droom

Meteen valt Neeltje in slaap en ze droomt. Ze is weer op het strand. Ze rent lachend langs de zee. Ze hoort de stemmen van kinderen. Ze hoort het krijsen van de meeuwen. Iedereen lacht. En in de lucht drijft een drakenwolk voorbij, samen met een vliegende vis. Zij lachen ook. En overal zijn grote bruine streepjesschelpen. De

schelpen dansen op de golven. En Neeltje rent door het water. Dan pakken de meeuwen Neeltje met hun vleugels op. Daar vliegt ze boven de golven, boven het strand. "Pak me dan, als je kan," roept ze naar de kinderen beneden.

Plotseling zit ze boven op de drakenwolk. Kijk, daar zit opa Job op het strand. Hij zwaait naar haar: "Straks-krijg-je-cho-co-la-de-melk," roept hij. "En nodig de draak en de vliegende vis ook maar uit!"

De kinderen dansen in het rond en gaan dan in een kuil in het zand zitten. Hé, ze trekken zelfs hun schoenen uit en gooien die in de lucht.

Wat is dat? De schoenen vliegen weg met de meeuwen. De lucht is nu vol vogels en schoenen. Dan pakt een meeuw heel snel een schoen in zijn snavel. Hij vliegt ermee naar Neeltje. Neeltje laat zich van de wolk glijden en zweeft naar beneden tot vlak bij de zee. Dan valt zij in het zand en de vogel laat de schoen vallen.

"Pak hem dan, als je kan," roept de vogel. "Breng de schoen naar Haarlem, naar het museum onder de grond. Zeg tegen opa Job dat de schoen zeshonderd jaar oud is. Maar het vogeltje is nog mooi. Dag Neeeeeeeltje.....!"

"...Neeltje, Neeltje, Neeltje, wakker worden meisje. Je hebt een gat in de dag geslapen. Waar was je helemaal?" hoort Neeltje iemand zeggen. Ze wrijft haar ogen uit. Waar ben ik? Wie praat er tegen mij? Zijn het de kinderen? Of de meeuw? De schoen? Opa!

"Waar is de schoen, opa?" vraagt Neeltje. "De schoen," vraagt opa, "welke schoen? ...Oh DE schoen! In het teiltje met water, kind. Kom ga je gauw aankleden, ik heb een vers eitje voor je gekookt."

Hoort opa haar niet? "Opa, luister nou," ze pakt opa's arm, "we moeten die schoen naar het museum brengen". "Natuurlijk kindje, naar het schoenenmuseum. Dat komt later wel. We gaan nu eerst ons eitje eten."

Neeltje wordt een beetje ongeduldig. "Nee opa!...De meeuw zei dat hij naar het museum onder de grond moet, midden in Haarlem, bij de andere schoenen."

Nu luistert opa wel. "Wat wil ze me toch vertellen?" denkt hij. "Rustig aan meisje en vertel het nu nog eens."

"Opa, de meeuw zei dat de schoen wel zes-honderd jaar oud is maar dat het vogeltje nog steeds heel mooi is!" Opa kijkt Neeltje goed aan. Hij heeft weer een streep op zijn voorhoofd; denkrimpeltjes weet Neeltje. "Ben je ziek Neeltje lief?" zegt opa. "Je hebt knalrooie wangen." Hij legt zijn hand op haar voorhoofd om te voelen of ze koorts heeft.

Neeltje pakt opa's hand: "Nee opa, ik, Neel van Kaat ben helemaal niet ziek! Ik droomde van de zee, de meeuw, van u en van de schoen. Zullen we nu even naar de schoen gaan kijken opa Job?"

"Vooruit dan, sloffen aan hoor. En vertel me dan nog een keertje precies wat je gedroomd hebt.

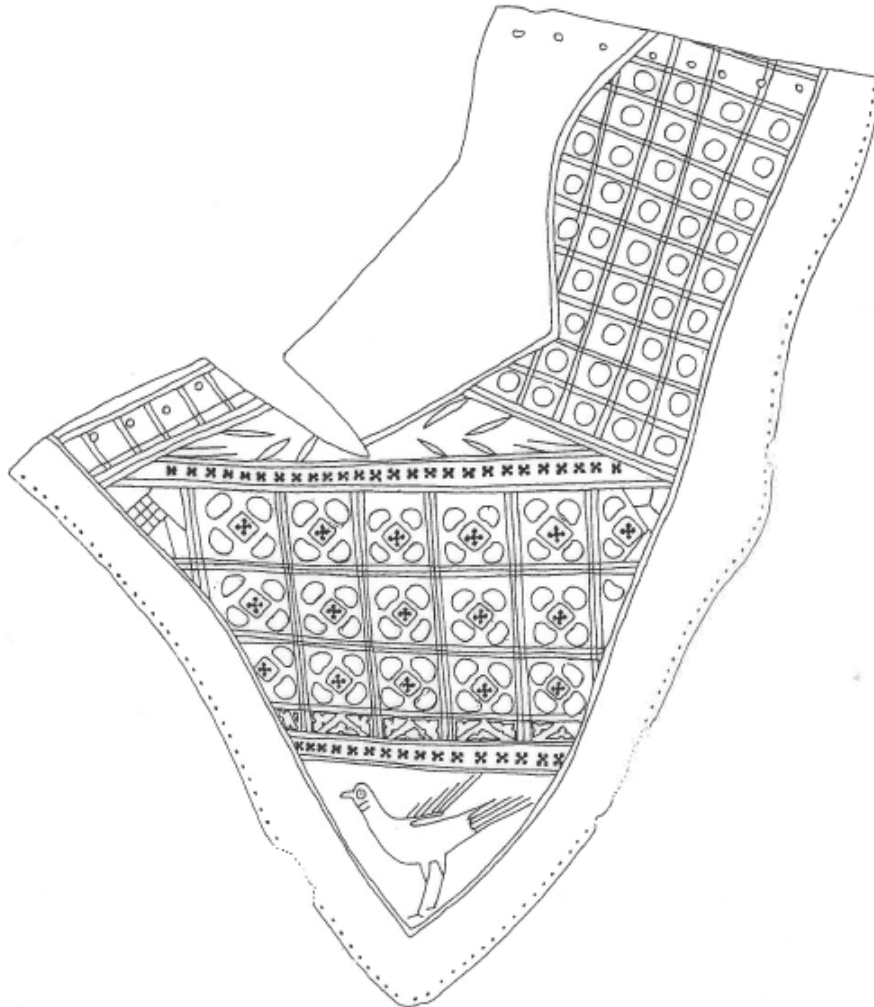
Het vogeltje en de schoen

In de keuken staat het teiltje. Het water is een modderpoeltje geworden van de aarde uit de schoen. Opa pakt de schoen voorzichtig op en schudt de druppels eraf. Het

leer wordt duidelijker. Er zitten bloemetjes op. Dan valt hun mond open van verbazing. Wat zien ze daar? Op de neus van de schoen staat een mooie tekening van een vogeltje.

“Wat zei die meeuw ook weer in mijn droom?” denkt Neeltje hardop. “Een schoen met een vogeltje, zeshonderd jaar oud, maar nog heel mooi. Het klopt opa, kijk dat is het mooie vogeltje en de schoen ziet er heel oud uit.”

Opa en Neeltje zijn er helemaal stil van. “Mooi hè opa Job!” zegt Neeltje zachtjes. “Nou en of,” zegt opa Job, “het lijkt wel of IK nu droom!” Dan geeft opa haar een dikke knuffel. “Ik ben trots op je Neel van Kaat,” zegt hij met een brede lach, “jij weet wat mooi is.”

“Wat erg hè opa, als je zo’n mooie schoen verliest. Zal hij van een prinses geweest zijn?” “Ja hoor, of van Assepoester toen zij naar huis moest rennen midden in de nacht na het feest! Jij denkt graag aan sprookjes hè?”

“We verzinnen gewoon een naam van wie hij was,” zegt Neeltje. “Ik denk dat ze prinses Merel Mus van Meeuwenstijn Bloembed heette. “Afgesproken prinses Neeltje van Katootje,” lacht opa. “En nu ga ik de vogelschoen verder oppoetsen. Ga jij maar vast een kaartje maken. Maak een tekening van de vogel. En schrijf op wanneer we hem gevonden hebben. En ook op welke plek natuurlijk. Dat kunnen we dan in het museum bij de schoen leggen.”

En willen jullie weten hoe die schoen met die vogel er in het echt uit ziet? Ga dan naar het museum onder de grond. Je vindt het in de kelder van het gebouw met de trappen op het dak. Het grote huis aan het marktplein, midden in Haarlem.